

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра Бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту
(повна назва кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)

Освітня програма Облік і аудит
(назва освітньої програми)

на тему: «Облік, аудит та аналіз в системі управління основними засобами підприємства (на прикладі КП «Теплопостачання міста Одеси»)»

Виконавець:

студентка 4 курсу 1 групи ФМОІТ

Влаєв Д.Є.

(прізвище та ініціали)

(підпис)

Науковий керівник:

кандидат економічних наук, доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Бойко О.С.

(прізвище та ініціали)

(підпис)

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. В умовах сьогодення для здійснення господарської діяльності суб'єктам господарювання необхідно бути повноцінно забезпеченими не тільки предметами праці, людськими та фінансовими ресурсами, а й засобами праці. Їх склад та структура визначають вид діяльності та виробничу потужність суб'єкта господарювання. Водночас, значну частину у виробництві складають основні засоби. Головним важелем розвитку економіки, який здійснює безпосередній вплив на збільшення обсягів виробництва без додаткових капіталовкладень, є поліпшення використання об'єктів основних засобів. Це в свою чергу потребує розробки сучасних підходів до організації та методики обліку, аналізу та аудиту основних засобів та приближення їх до вимог міжнародних стандартів. Водночас необхідно враховувати економіко-правову ситуацію в країні та національний досвід у цьому питанні. Наявність невирішених проблем обумовлюють актуальність обраної теми.

Метою дослідження є вивчення, систематизація та обґрунтування теоретичних та методичних аспектів обліку, аудиту та аналізу основних засобів на досліджуваному підприємстві, а також визначення шляхів їх подальшого вдосконалення для забезпечення ефективного функціонування підприємств у сучасних умовах господарювання.

Завдання кваліфікаційної роботи:

- розкрити сутність, зміст та класифікацію основних засобів;
- дослідити нормативно-правові аспекти регулювання обліку основних засобів;
- провести порівняльний аналіз міжнародної та національної практики ведення бухгалтерського обліку та відображення в фінансовій звітності основних засобів;
- ознайомитись з діючою системою обліку досліджуваного підприємства;
- провести аналіз фінансового стану підприємства;
- провести аудит діючої системи обліку основних засобів;
- виявити недоліки та надати рекомендації стосовно покращення системи обліку;
- провести аналіз ефективності використання основних засобів;
- провести кореляційно-регресійний аналіз відтворення основних засобів, побудувати багатofакторну модель.

Об'єктом дослідження є процес організації та методології обліку, аудиту та аналізу основних засобів в КП «Теплопостачання міста Одеси».

Предметом дослідження є комплекс теоретичних та практичних питань бухгалтерського обліку, аудиту та аналізу основних засобів у системі управління КП «Теплопостачання міста Одеси».

Методи дослідження. У процесі написання кваліфікаційної роботи використовувалися наступні методи: порівняння (для встановлення відмінних та спільних рис у досліджуваних процесах та явищах); абстрагування (для виділення суттєвих факторів, які мають найбільше значення для оцінки стану та ефективності використання основних засобів); аналіз (для деталізації предмету дослідження на складові частини); регресія (для виявлення складових, які забезпечують поліпшення рівня віддачі основних засобів підприємства); зведення (при формулюванні

рекомендацій, які безпосередньо допоможуть поліпшити ефективність господарювання в КП «Теплопостачання міста Одеси»).

Інформаційна база дослідження. В процесі дослідження використовувалися наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених, матеріали науково-практичних конференцій та семінарів, довідкові та інформаційні видання, законодавчі та нормативно-правові документи, національні та міжнародні стандарти обліку та звітності, а також статистична та фінансова звітність КП «Теплопостачання міста Одеси».

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (81 найменувань) та 19 додатків. Загальний обсяг роботи становить 83 сторінки. Основний зміст викладено на 73 сторінках. Робота містить 27 таблиць, 17 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі визначено сутність та поняття основних засобів, їх класифікація. Розглянуто нормативно-правове регулювання обліку основних засобів. Проаналізована міжнародна та національна практика обліку основних засобів.

В другому розділі проведено дослідження з питань практики обліку основних засобів в КП «Теплопостачання міста Одеси». Визначені основні проблемні аспекти організації та ведення обліку основних засобів та запропоновані шляхи їх вирішення.

В третьому розділі викладено методичку аудиту основних засобів на підприємстві. Проаналізовано стан та ефективність використання основних засобів. Виконано економіко-математичне моделювання ефективності відтворення основних засобів.

ВИСНОВКИ

За результатами дослідження зроблено наступні висновки та пропозиції.

На сьогоднішній день Україна має великий економічний потенціал та ефективність її господарства залежить тільки від того, як використовується цей потенціал і основні засоби зокрема.

Основні засоби, які використовуються в процесі функціонування та діяльності суб'єкта господарювання представляють собою матеріальну основу продуктивних сил. Їх наявність та склад визначає економічний потенціал суспільства.

Необхідною умовою раціональної організації обліку основних засобів є їх класифікація. Її орієнтація на загальних для усіх галузей національної економіки ознаках – визначенні різних груп основних засобів та їх об'єднання за спільними функціями у виробничому процесі має домінуюче значення для організації бухгалтерського обліку.

Систему нормативного регулювання обліку основних засобів суб'єкта господарювання можна представити чотирма рівнями: законодавчий, нормативний, методичний, організаційний, кожен з яких, в свою чергу, охоплює ряд документів.

Проведений порівняльний аналіз міжнародної та національної практики організації обліку основних засобів свідчить про наступне. Національні стандарти бухгалтерського обліку були розроблені на базі міжнародних, тому НП(С)БО 7 має низку подібних рис із МСБО 16, але містить деякі відмінності: у термінах, у

класифікації груп (класів), у розрахунку амортизації, у формуванні вартості основного засобу.

Як показало наше дослідження, для інтеграції української економіки в міжнародне середовище необхідно узгодити низку питань, таких як: склад основних засобів; витрати, які включаються до первісної вартості; умови переоцінки вартості та методи розрахунку амортизації. Вирішення цих питань дасть змогу українським підприємствам зайняти гідне місце на міжнародному ринку та викличе довіру іноземних партнерів до показників фінансової звітності щодо використання основних засобів.

У процесі дослідження організації та ведення обліку основних засобів у КП «Теплопостачання міста Одеси» виокремлено такі особливості:

1. Облік основних засобів у КП «Теплопостачання міста Одеси» підпорядкований положенням Податкового кодексу України, Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність», МСБО 16 та внутрішнім регламентам (Наказу про облікову політику);

2. Розроблено робочий план рахунків щодо обліку основних засобів, який дає змогу організувати ефективний контроль обліку операцій із купівлі, ремонту та модернізації основних засобів;

3. Оцінка основних засобів проводиться відповідно до шляхів їх надходження на підприємство;

4. Процес документального оформлення операцій з обліку основних засобів здійснюється відповідно до вимог чинного законодавства.

Загалом можна зробити висновок, що організація обліку основних засобів є достатньо типовою для більшості українських підприємств. Разом із тим є певні недоліки, пов'язані з веденням бухгалтерського обліку основних засобів:

– не своєчасно проводиться переоцінка основних засобів, що є відхиленням від положень МСБО 16;

– наявність проблемних положень стосовно визначення собівартості деяких об'єктів основних засобів, включених у фінансову звітність відповідно до МСФЗ за балансовою вартістю;

– на балансі обліковуються основні засоби, які повністю амортизовані, однак продовжують використовуватися в господарській діяльності, що в свою чергу є відхиленням від МСБО 16.

Нами запропоновано наступні шляхи вирішення усунення наявних недоліків обліку основних засобів в КП «Теплопостачання міста Одеси»:

1. Провести переоцінку основних засобів. Звернути особливо пильну увагу на ті активи, за якими справедлива вартість суттєво відрізняється від балансової.

2. Проводити переоцінку основних засобів, що зазнають значних (не постійних) змін справедливої вартості, не рідше одного разу на рік.

3. Переглянути порядок та правильність визначення собівартості об'єктів основних засобів.

4. Здійснити дооцінку вартості основних засобів, які повністю амортизовані, але продовжують використовуватися в господарській діяльності, що в свою чергу призведе до збільшення вартості основних засобів у балансі одночасно зі збільшенням суми власного капіталу та достовірного відображення даних активів у обліку.

З метою визначення основних показників діяльності КП «Теплопостачання міста Одеси» ми провели аналіз фінансового стану та ефективності використання основних засобів.

Аналіз фінансового стану КП «Теплопостачання міста Одеси» показав наступне:

- активи підприємства протягом 2021 року збільшилися. Цьому сприяло збільшення як необоротних, так і оборотних активів. В оборотних активах в найбільшій мірі збільшився обсяг грошових коштів;

- джерела активів підприємства протягом 2021 року збільшилися. Це відбулося за рахунок збільшення розміру зобов'язань підприємства. У зобов'язаннях підприємства зростання спостерігається як за довгостроковими, так і за поточними зобов'язаннями;

- аналіз коефіцієнтів ліквідності балансу свідчить про те, що аналізоване підприємство має ризик втрати платоспроможності. До позитивної тенденції можна віднести зростання показників протягом досліджуваного періоду;

- аналіз фінансової стійкості свідчить про те, що аналізоване підприємство протягом досліджуваного періоду було залежне від зовнішнього середовища. Розраховані коефіцієнти не відповідають нормативу, однак, мають позитивну тенденцію до збільшення.

Результати аналізу стану та ефективності використання основних засобів КП «Теплопостачання міста Одеси» свідчать про наступне:

- загальна вартість основних засобів зросла протягом 2021 року. Зростання відбулося за всіма групами основних засобів;

- на аналізованому підприємстві спостерігається підвищення ефективності використання основних засобів. Цьому сприяє зростання показника віддачі основних засобів, в свою чергу, за рахунок росту віддачі активної частини основних засобів;

- аналіз впливу основних засобів на обсяг надання послуг показав, що КП «Теплопостачання міста Одеси» має резерв зростання обсягу надання послуг за рахунок підвищення питомої ваги активної частини основних засобів.

В процесі проведення аудиту обліку основних засобів нами були:

- встановлені мета, завдання, предмет, об'єкти та джерела аудиту основних засобів;

- розроблений тест внутрішнього контролю основних засобів КП «Теплопостачання міста Одеси»;

- розглянуті важливі аспекти аудиту основних засобів, а саме правильність їх оцінки, аналіз стану та структури, своєчасність та правильність нарахування амортизації в КП «Теплопостачання міста Одеси»;

- розроблений робочий документ зведення даних про розбіжності, виявлені в результаті перевірки груп основних засобів;

- виявленні порушення в веденні обліку основних засобів.

Отже, в процесі моделювання ефективності відтворення основних засобів в КП «Теплопостачання міста Одеси» ми отримали модель, яка дозволяє оцінювати стан відтворення основних засобів та на основі отриманих результатів приймати конструктивні рішення стосовно подальшої політики відтворення на підприємстві. На нашу думку, модель може бути корисна зовнішнім користувачам, зокрема майбутнім інвесторам, для оцінки доцільності вкладання інвестицій в досліджуване підприємство.

АНОТАЦІЯ

Влаєв Д.Є. «Облік, аудит та аналіз в системі управління
(прізвище та ініціали студента) *(назва кваліфікаційної роботи)*
основними засобами підприємства (на прикладі КП «Теплопостачання міста Одеси»),
 кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавр зі спеціальності
«071 Облік і оподаткування» за освітньою програмою «Облік і аудит»
 Одеський національний економічний університет
 м. Одеса, 2023 рік

Кваліфікаційна робота бакалавра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – система обліку, аудиту та аналізу основних засобів в системі управління підприємством.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти визначення та класифікації основних засобів для цілей організації обліку, аудиту та аналізу.

Проаналізовано діючу практику обліку основних засобів на КП «Теплопостачання міста Одеси».

Запропоновано комплекс заходів, направлених на удосконалення системи обліку та аудиту основних засобів на підприємстві. На основі кореляційно-регресійного аналізу була побудована багатофакторна модель ефективності відтворення основних засобів.

Ключові слова: облік, аудит, аналіз, управління, оподаткування, оцінка, класифікація, облікова політика, основні засоби, амортизація, знос, моделювання.

ANNOTATION

Vlayev D.E. «Accounting, audit and analysis, in the system of management
(students surname and initials) *(work title)*
by the fixed assets of enterprise (on the example of ME «Heat supply of the city of Odessa»),
 qualifying work for obtaining an educational bachelor's degree in a specialty
«071 Accounting and taxation» according to the educational program «Accounting and audit»
 Odessa national economic university
 Odessa, 2023

Bachelor's qualification work consists of three sections. The object of research - the system of accounting, audit and analysis of fixed assets in the system of management of enterprises.

The theoretical aspects of definition and classification of fixed assets for the purposes of accounting, audit and analysis are considered in the paper.

The current practice of accounting of accounts for fixed assets at ME «Heat supply of the city of Odessa» is analyzed.

A set of measures aimed at improving the system of accounting and auditing of fixed assets at the enterprise is proposed. Based on the correlation-regression analysis, a multifactorial model of the efficiency of reproduction of fixed assets was built.

Key words: account, audit, analysis, management, taxation, estimation, classification, registration politics, fixed assets, depreciation, wear, modeling.